

Sygn. akt **III Ca 1087/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Marcin Rak

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2016 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko K. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 4 maja 2016 roku, sygn. akt I C 1957/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 i 2 w ten sposób, że oddala powództwo;
2. prostuje oczywistą niedokładność w punkcie 3 zaskarżonego wyroku poprzez wskazanie, że wynagrodzenie kuratora przyznane jest od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej;
3. przyznaje adwokatowi B. H. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej 221,40 zł (dwieście dwadzieścia jeden złotych i czterdzieści groszy) w tym podatek od towarów i usług w wysokości 41,40 zł (czterdzieści jeden złotych i czterdzieści groszy) tytułem wynagrodzenia za pełnienie w postępowaniu odwoławczym funkcji kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego;
4. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej 251,40 zł (dwieście pięćdziesiąt jeden złotych i czterdzieści groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym.

SSO Marcin Rak

Sygn. akt III Ca 1087/16

UZASADNIENIE

Powódka domagała się od pozwanego kwoty 635,40 zł z bliżej określonymi odsetkami i kosztami sporu. W uzasadnieniu podała, że dochodzona pozwem kwota stanowi nabytą w drodze cesji wierzytelność z tytułu składki związanej z zawarciem umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dotyczącej ruchu pojazdu. Wierzytelność ta powstała na skutek przedłużenia umowy ubezpieczenia wobec braku jej wypowiedzenia przez nabywcę ubezpieczonego pojazdu, po upływie pierwotnego terminu na jaki umowa została zawarta.

W odpowiedzi na pozew, ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kurator procesowy wniósł o oddalenie powództwa i obciążenie powódki kosztami procesu. Zarzucił, że powódka nie udowodniła roszczenia, w tym fakty nabycia pojazdu przez pozwanego.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki 635,40 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 kwietnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz kwotę 448,40zł tytułem zwrotu kosztów postępowania a nadto przyznał adwokatowi B. H. 221,40 zł tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

Wyrok ten zapadł po ustaleniu, że pozwany był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) Towarzystwie (...) S.A. w W.. Ubezpieczenie obejmowało okres od 1 marca 2013 roku do 28 lutego 2014 roku i dotyczyło samochodu marki S. (...) o nr rej. (...) Wysokość składki ubezpieczeniowej ustalono na kwotę 1.187,53 zł, przy czym należność miała być płatna w czterech ratach. W dniu 1 grudnia 2014 roku ubezpieczyciel zbył na rzecz powódki wierzytelność przeciwko pozwanemu, a wynikającą z polisy nr (...). Powódka zawiadomiła pozwanego o cesji wierzytelności oraz wezwała go do zapłaty.

Uwzględniając te okoliczności Sąd Rejonowy powołał art. 809§1 k.c. oraz §1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie rodzaju i zakresu dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia obowiązkowego potwierdzeniem zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego jest dokument ubezpieczenia wydany przez zakład ubezpieczeń. Wywiódł, że dokumentem potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia, może być polisa ubezpieczeniowa, dowód potwierdzający opłacenie składki ubezpieczeniowej lub inny dokument ubezpieczenia potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia obowiązkowego. Polisa winna określać między innymi imię i nazwisko posiadacza pojazdu i markę oraz numer rejestracyjny pojazdu.

Według Sądu Rejonowego z powołanych regulacji wynika jednoznacznie, że istnienie polisy ubezpieczeniowej potwierdza objęcie ubezpieczeniem podmiotu w wskazanego w polisie. Wobec tego Sąd Rejonowy uznał, że pozwany był właścicielem pojazdu marki S. (...) i został objęty ochroną ubezpieczeniową przez pierwotnego wierzyciela.

Dalej Sąd Rejonowy powołał art. 31 ust. 1 oraz art. 32 ust 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r., nr 124, poz.1152 ze zm. – dalej jako ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych) wywodząc, że w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na posiadacza pojazdu, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, przechodzą prawa i obowiązki poprzedniego posiadacza wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, wypowie ją na piśmie. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC, ulega ona rozwiązaniu z dniem jej wypowiedzenia. Posiadacz pojazdu mechanicznego, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu ponosi odpowiedzialność wobec zakładu ubezpieczeń za zapłatę składki należnej za okres od dnia, w którym nastąpiło przeniesienie na niego prawa własności pojazdu.

Wobec tego Sąd Rejonowy uznał, że ziściły się przesłanki odpowiedzialności pozwanego za zapłatę składki ubezpieczeniowej.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu powołał art. 98§1 i 3 k.p.c. O wynagrodzeniu kuratora orzekł z powołaniem na rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej.

Apelację od tego wyroku wniósł kurator pozwanego zarzucając:

- naruszenie art. 233§1 i 2 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego i uznanie, że polisa potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia OC, przy braku dokumentów lub innych dowodów w sprawie, które wskazywałyby nie tylko na oświadczenia wiedzy i woli powoda ale także i pozwanego;

- błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia polegający na przyjęciu, że umowa ubezpieczenia między pozwanym a poprzednikiem prawnym powódki została zawarta a pozwany był właścicielem pojazdu S. (...), gdy brak był w sprawie jakichkolwiek dowodów na te okoliczności;

- naruszenie art. 809§1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do wniosku, że istnienie polisy samoistnie dowodzi istnieniu umowy o określonej treści, gdy faktycznie stanowi oświadczenie woli powoda, a nie pozwanego.

Formułując te zarzuty domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa oraz przyznania wynagrodzenia za pełnienie czynności kuratora.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotowa sprawa rozstrzygana była w postępowaniu uproszczonym. Konsekwencją tego była możliwość zastosowania regulacji art. 505¹³§2 zgodnie z którą, jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W istocie jedynym dowodem jaki przedłożyła powódka na wykazanie swoich twierdzeń o zawarciu przez strony umowy ubezpieczenia była polisa wskazująca na objęcie ubezpieczeniem pojazdu, którego właścicielem miał być pozwany.

Pozwany reprezentowany w sprawie przez kuratora zaprzeczył zarówno temu jakoby zawarł umowę ubezpieczenia jak i był właścicielem pojazdu wskazanego w polisie.

Zatem rozstrzygnięcie sporu sprowadzało się do rozważenia czy wystawienie dokumentu ubezpieczenia przez poprzednika prawnego powódki było wystarczające do wykazania, że doszło do zawarcia umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej związanej z ruchem pojazdu.

Sąd Rejonowy uznał, że polisa ubezpieczeniowa była wystarczającym dowodem wykazującym tą sporną okoliczność. Jako uzasadnienie swojej argumentacji powołał art. 809§1 k.c. oraz przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie rodzaju i zakresu dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia obowiązkowego (Dz. U. z 2012 r., poz. 838). Rzecz jednak w tym, że umowa ubezpieczenia dochodzi do skutku solo consensu - przez zgodne oświadczenia stron umowy (por. Z. Gawlik w Komentarzu do Kodeksu Cywilnego pod red. A. Kidyby, Wydanie II, Tom III, Zobowiązania, Lex 2014, tezy 1 i 4 do art. 809 oraz H. Ciepła w Komentarzu do Kodeksu Cywilnego pod red. J. Gudowskiego, Księga trzecia, Zobowiązania, Wydanie I, LexisNexis 2013, teza 1 do art. 809). Z treści art. 809 k.c. nie sposób zatem wyprowadzić wniosku, że samo tylko wystawienie polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia stanowi o zawarciu umowy. Polisa lub inny dokument ubezpieczenia w rozumieniu art. 809 k.c. nie jest przy tym dokumentem urzędowym lecz prywatnym, a zatem zgodnie z art. 245 k.p.c. dowodzi jedynie faktu złożenia określonego oświadczenia przez jego wystawcę.

Skoro umowa ubezpieczenia dochodzi do skutku mocą porozumienia stron, to wystawienie polisy ubezpieczeniowej nie może zwalniać z obowiązku wykazania, że jej treść była zgodna z wolą stron umowy ubezpieczenia. Powołane przez Sąd Rejonowy regulacje rozporządzenia Ministra Finansów z 13 lipca 2012 roku dotyczą jedynie treści dokumentu którym kierujący pojazdem zobowiązany jest wykazać względem osób trzecich fakt zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, stosownie do wymogu z art. 86 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Wzajemna relacja art. 809§1 i §2 k.c. prowadzić musi do wniosku, że w razie istnienia bezpośrednio między stronami umowy ubezpieczenia sporu co do faktu zawarcia lub treści tej umowy, konieczne jest wykazanie innymi – obok dokumentu ubezpieczenia

– dowodami, że doszło do zawarcia konkretnego kontraktu. Dowodem takim może być na przykład potwierdzenie doręczenia dokumentu ubezpieczenia (art. 809§2 k.c.).

Sąd Rejonowy powołał się też na regulacje art. 31 ust 1 i art. 32 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, jako mające uzasadnić roszczenie pozwu. Wskazać jednak trzeba, że przepisy te wskazują jedynie na przejście na nabywcę pojazdu praw i obowiązków z umowy ubezpieczenia zawartej przez zbywcę oraz na solidarną odpowiedzialność za opłatę zaległej składki w określonym w przepisie przedziale czasowym. Przepisy te, podobnie jak regulacja art. 28 omawianej ustawy, dotycząca automatycznego zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia po upływie okresu obowiązywania umowy dotychczas obowiązującej, nie zwalniają jednak z obowiązku udowodnienia – w razie sporu między stronami umowy – faktu zgodnego zawarcia pierwotnej umowy, z której uprawnienia i obowiązki przeszły na nabywcę pojazdu, względnie która była podstawą do automatycznego zawarcia kolejnej umowy. Powołane przez Sąd Rejonowy art. 31 ust 1 w zw. z art. 32 ust 4 nie zwalniają nadto z udowodnienia faktu przeniesienia własności pojazdu na osobę inną, niż pierwotnie zawierającą umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Konkludując, skoro powódka nie przedstawiła innych – poza polisą – dowodów potwierdzających zawarcie umowy ubezpieczenia jak i faktu nabycia przez pozwanego własności pojazdu, którego umowa miała dotyczyć, a okoliczności te zostały przez pozwanego zaprzeczone, to brak było podstaw do uznania odpowiedzialności pozwanego za zapłatę dochodzonej pozwem składki. Trafnie akcentował tu kurator pozwanego, że w okolicznościach sprawy, złożona do akt polisa mogła dowodzić jedynie tego, że poprzednik prawny powódki posiadał dane personalne pozwanego i umieścił je w treści dokumentu. Brak było natomiast podstaw do ustalenia, aby pozwany zobowiązany był do zapłaty składki ubezpieczeniowej w związku z zawarciem umowy obowiązkowego ubezpieczenia względnie wstąpienia w obowiązki wynikające z zawarcia takiej umowy. Roszczenie pozwu nie zostało zatem wykazane stosownie do wymogów art. 6 k.c.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punktach 1 i 2 poprzez oddalenie powództwa.

Orzeczenie o sprostowaniu oczywistej niedokładności w punkcie 3 zaskarżonego wyroku znajduje podstawę w art. 350§3 k.p.c. i przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1476).

O należnym kuratorowi pozwanego wynagrodzeniu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie §1 ust. 1 i ust 3 cytowanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów w zw. z §8 ust 2 i 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801).

O nieuiszczonych w postępowaniu odwoławczym kosztach sądowych obejmujących wynagrodzenie kuratora (221,40 zł) i opłatę od apelacji (30 zł), Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623) w zw. z art. 98 k.p.c. , obciążając nimi powódkę jako przegrywającą to postępowanie.

SSO Marcin Rak